

EU4Energy

www.viitorul.org

Proiecte demonstrative

Buletin informativ, publicat în cadrul proiectului „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor”, finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul programului UE „Convenția primarilor - proiecte demonstrative” (CoM-DeP)

BULETIN INFORMATIV

Nr. 8, iunie 2020

CUPRINS

- 2** **NOUTĂȚI**
Un proiect realizat în Cantemir și Ocnița a câștigat Premiul UE pentru energie durabilă
- 3** **NOUTĂȚI**
Un parc cu panouri fotovoltaice cu capacitatea de 300 kilowați urmează a fi amenajat la Feștelita
- 4** **NOUTĂȚI**
Utilizarea resurselor energetice alternative ar putea cunoaște un avânt, prognozează IEA
- 6** **FINANȚARE**
Convenția Primarilor pentru Climă și Energie oferă autorităților locale oportunități de accesare a finanțărilor pentru proiecte de energie regenerabilă
- 7** **UTIL**
Săptămâna Europeană a Energiei Durabile, în Republica Moldova. Cum să citim corect etichetele energetice
- 8** **BUNE PRACTICI**
Feștelita are statut de sat inteligent energetic
- 9** **GHIDUL TĂU ÎN EFICIENȚĂ ENERGETICĂ**
Ce trebuie să știe cetățenii pentru a economisi energia electrică?
- 10** **GHIDUL TĂU ÎN EFICIENȚĂ ENERGETICĂ**
Care sunt lecțiile învățate privind modernizarea sistemului de iluminat public?

Expoziție inedită la Călărași în contextul Săptămânii Europene a Energiei Durabile

Muzeul de Istorie și Etnografie „Dumitru Scvorțov – Russu” din orașul Călărași a ales în acest an să marcheze într-un mod cu totul inedit Săptămâna Europeană a Energiei Durabile, care se desfășoară în perioada 22 – 26 iunie. O expoziție intitulată „Evoluția iluminatului de la opaițe, lumânări – până la becul inteligent”, a fost amenajată și poate fi urmărită de ochii curioșilor în cadrul unui tur virtual al muzeului.

Anul acesta, din cauza condițiilor generate de pandemia cu Covid -19, s-a renunțat la primirea vizitatorilor, însă nu și la ideea de a

expune palmaresul impunător de candelabre, candelă, lumânări, dar și alte corpuri de iluminat din secolul IX, precum și sfeșnice, lămpi cu gaz, leduri moderne etc. Astfel, cei de acasă pot lesne intra prin intermediul gadget-urilor în incinta muzeului și face o excursie virtuală a acestei expoziții unice.

În total expoziția numără aproximativ 50 de exponate, dar potrivit colaboratorilor de aici, în muzeu se găsește un număr aproape dublu de corpuri de iluminat din diferite perioade istorice.

Detalii găsiți la [PAGINA 5](#)

Finanțat de Uniunea Europeană în cadrul inițiativei EU4Energy

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor” implementat de Primăria orașului Călărași, în parteneriat cu IDIS „Viitorul”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul programului UE „Convenția primarilor - proiecte demonstrative” (CoM-DeP). Fondul pentru Eficiență Energetică oferă un suport financiar de 15% din valoarea totală a proiectului.

Buletinul informativ a fost elaborat cu asistența Uniunii Europene în cadrul Inițiativei EU4Energy. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a Primăriei orașului Călărași și IDIS „Viitorul”, și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Green Light Moldova

FOR WINNING THE
#EUSEW2020
EASTERN PARTNERSHIP AWARD

Un proiect realizat în Cantemir și Ocnița a câștigat Premiul UE pentru energie durabilă

Trofeul Premiilor UE pentru Energie Durabilă în Parteneriatul Estic a fost oferit unui proiect de modernizare a iluminatului stradal realizat în Republica Moldova, cu sprijinul Uniunii Europene.

Proiectul „Undă Verde, Moldova” este istoria de succes scrisă de orașele Cantemir și Ocnița, care au demonstrat cum pot contribui, prin acțiuni locale, la atingerea angajamentelor europene privind clima și energia. Proiectul finanțat de Uniunea Europeană a fost implementat de Asociația Obștească „Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabile” (AEER), în parteneriat cu orașele Cantemir și Ocnița și cofinanțare din surse locale.

Astfel, în cele două orașe, au fost înlocuite 805 lămpi stradale vechi și ineficiente (tip mercur) cu lămpi LED moderne, eficiente energetic. Mai mult, în ambele orașe, pentru prima dată în Moldova, a fost introdus un sistem inteligent de gestionare și operare a iluminatului stradal. Sistemul nou instalat permite operatorilor de iluminat stradal să controleze și să monitorizeze iluminarea stradală de la distanță, prin intermediul rețelelor mobile, fără a părăsi locul de muncă, economisind timp pentru rezolvarea situațiilor de urgență. Orașele pot aplica diferite

moduri de funcționare a lămpilor pentru fiecare zi a săptămânii și pentru diferite ore ale zilei.

Iluminatul stradal din Cantemir și Ocnița oferă o serie de avantaje importante – asigură securitatea în zonele urbane și crește calitatea vieții prin extinderea posibilităților de agrement pe timp de seară. De asemenea, iluminatul stradal îmbunătățește siguranța șoferilor, bicicliștilor și pietonilor, inclusiv celor care au vizibilitate scăzută în întuneric.

Ambele orașe sunt semnatare ale inițiativei europene „Convenția Primarilor privind Clima și Energia”, au dezvoltat și implementează Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă, asumându-și să reducă consumul de energie și emisiile de CO2 cu 20% până în 2020.

În total, la secțiunea Premiilor UE pentru Energie Durabilă în Parteneriatul Estic au fost desemnați trei câștigători, locul II revenind Armeniei și locul III – Georgiei.

Premiile au fost acordate în rezultatul votului publicului, dintr-o listă de șase finaliști din Țările Parteneriatului Estic, selectați de Uniunea Europeană.

Sursa: www.ecopresa.md

” Acest premiu al Uniunii Europene ne inspiră să continuăm proiectele noastre pentru a face viața oamenilor mai bună, mai ecologică și mai sigură. Vreau să mulțumesc cetățenilor din aceste Cantemir și Ocnița care au crezut în noi și au făcut ca visul să devină realitate, mulțumesc tuturor celor care ne-au votat și ne-au susținut. Cred că astăzi dăm un exemplu excelent de urmat pentru alte municipalități din Moldova care s-au convins că prin pași mici facem schimbări mari, fiind parte a Convenției Primarilor și realizând proiecte demonstrative.

IRINA PLIS,
președinta AEER

Un parc cu panouri fotovoltaice cu capacitatea de 300 kilowați urmează a fi amenajat la Feștelița

În comuna Feștelița, raionul Ștefan Vodă, urmează să fie amenajat un parc cu panouri fotovoltaice, cu o capacitate de 300 kilowați. Astfel, energia solară va fi transformată în energie electrică, iar din vânzarea acesteia bugetul local va obține un venit suplimentar. Inițiativa este finanțată de Uniunea Europeană prin programul Convenția primarilor – Est, al cărei semnatar este localitatea.

În cadrul unor dezbateri organizate de Institutul pentru Politici și Reforme Europene, primarul de Feștelița, Nicolae Tudoreanu, a declarat că administrația publică locală a elaborat un plan de acțiuni, care dă roade datorită proiectului cu privire la energia durabilă lansat în cadrul Parteneriatului Estic pentru semnarii Convenției. În parteneriat cu Fondul de Inovații Sociale din Moldova, autoritățile locale au aplicat pentru crearea unui centru de excelență prin pilotarea tehnologiilor de eficiență energetică și a surselor demonstrative de energie regenerabilă.

Potrivit edilului, este vorba despre iluminat stradal inteligent, patru centrale termice pe biomasă: „Am și plantat plopul și salcia energetică pe terenurile din proprietatea administrației publice locale ca ulterior să cultivăm propria masă lemnoasă, pe care o vom utiliza la obținerea agentului termic”, menționează primarul. Autoritățile locale planifică să instaleze colectoare solare pentru încălzirea apei menajere la grădinița din localitate.

Însă, cea mai ambițioasă inițiativă este crearea parcului cu panouri fotovoltaice cu o capacitate de 300 de kilowați. În câteva săptămâni va fi desfășurată licitația pentru executarea lucrărilor, pentru că în toamnă se preconizează să fie puse în funcțiune toate tehnologiile de eficiență energetică.

Nicolae Tudoreanu a declarat că toate clădirile din localitate sunt construite la sfârșitul anilor '70 și este cunoscut faptul că în perioada sovietică risipa de resurse energetice era dezastruoasă: „La toate clădirile publice erau mormane de cărbune de mină, iar nimeni nu ținea cont de faptul că geamurile erau sparte sau caloriferele consumă mult agent termic. Și acest lucru costa și costă în continuare foarte mult comunitățile”, explică primarul.

Potrivit lui, autoritățile și-au propus să creeze o sinergie a finanțatorilor externi și au reușit să mai atragă alte proiecte. În cadrul unuia dintre ele au fost atrase fonduri în mărime de 50 de mii de dolari, bani din care a fost izolat termic fațada clădirii școlii. De asemenea, a fost accesat un împrumut de peste două milioane de lei pentru a doua etapă a construcției sistemului de iluminat public.

Nicolae Tudoreanu a mai spus că astfel de proiecte și-au dovedit eficiența. De exemplu, în 2016 autoritățile au izolat termic fațada grădiniței, iar factura la agent termic s-a înjumătățit. Totodată, confortul termic în instituție a crescut practic de două ori.

Sursa: www.ipn.md

Cum reducem consumul de energie stând acasă?

Premier Energy va implementa încă un experiment social

Până la 250 000 de gospodării casnice din Moldova vor participa la un experiment social care își propune reducerea consumului de energie electrică, care a atins cote fără precedent în timpul restricțiilor provocate de COVID-19. Anunțul a fost făcut pe 24 iunie în cadrul Săptămânii UE a Energiei Durabile, celebrată și în Moldova.

Astfel, gospodăriile casnice al căror consum anual de energie în 2019 a depășit 140 kW/oră vor primi statistici care vor compara datele lor cu cele ale consumatorilor eficienți din punct de vedere energetic din comunitatea lor. Scrisorile mai conțin sfaturi și soluții pentru economisirea energiei în perioada #Staiacasă și încurajează oamenii să-și plătească facturile online, ca măsură de siguranță în timpul pandemiei de COVID-19.

CONTINUARE LA PAG. 4

Utilizarea resurselor energetice alternative ar putea cunoaște un avânt, prognozează IEA

Criza provocată de noul coronavirus ar putea aduce mari schimbări în echilibrul resurselor energetice la nivel global. Potrivit unui raport al Agenției internaționale pentru energie (International Energy Agency - IEA), citat de publicația The Bell, utilizarea resurselor energetice alternative ar putea cunoaște o ascensiune, în timp ce resursele tradiționale o prăbușire sau o stagnare.

Potrivit prognozelor, cererea la resurse energetice ar putea să scadă anul acesta cu 6%, ceea ce ar fi de șapte ori mai mult decât în anul de criză 2008 și ar echivala cu consumul unei țări ca India.

Agenția anticipează o scădere „colosală” a cererii la cărbune, petrol și gaze naturale. „În condițiile reducerii cererii la energie electrică, se mențin numai sursele regenerabile”, a afirmă directorul executiv al Agenției, Fatih Birol.

Cea mai mare reducere este prognozată în țările dezvoltate – 9% în SUA și 11 în Uni-

nea Europeană. Fiecare lună de autoizolare a țărilor din cauza pandemiei reduce cererea globală la resurse energetice cu 1,5%. După un deceniu de creștere continuă, anul acesta, cererea la gaze naturale ar putea să scadă cu 5% - cea mai mare din istoria sa. Cererea la cărbune s-ar putea reduce și mai mult – cu 8%, pentru prima oară după al Doilea Război Mondial, iar cea a petrolului – cu 9%.

Cota resurselor alternative – energia din surse regenerabile și cea atomică – pe plan global ar putea să ajungă la un nivel record de 40%. În actuala perioadă de criză, resursele așa zis alternative – energia apei, vântului și soarelui – sunt singurele care au înregistrat o creștere a cererii, în principal din cauza cheltuielilor mici de operare și a flexibilității în utilizare pe care le oferă.

Totodată, Agenția anticipează că emisiile de gaze de dioxid de carbon se vor reduce cu 8% până la sfârșitul anului, însă ar putea să revină rapid la nivelul anterior.

Sursa: www.moldova.europalibera.org

CONTINUARE DIN PAG. 3

„Pentru a sprijini un consum de energie mai responsabil atât în mediul urban, cât și în cel rural din Moldova, noi extindem această inițiativă în tot restul țării și în toate gospodăriile casnice, cu speranța de a slăbi presiunea cererii ridicate care afectează în prezent sectorul energetic local, de a stimula un consum rațional, de a minimiza amprenta de carbon și de a motiva oamenii să opteze pentru plățile online. Vom evalua impactul extinderii acestui experiment pentru a contribui la elaborarea politicilor privind consumul de energie durabilă”, susține Dima Al-Khatib, reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova.

„Experimentul nostru comportamental inițial, derulat anul trecut, s-a dovedit a fi unul de mare succes și am reușit să demonstrăm că normele sociale dau rezultat, consumatorii noștri reducând consumul cu circa 2 % doar printr-un comportament mai responsabil. Anul acesta, am mers mai departe: vrem să extindem acest experiment de succes, expedind scrisori atât clienților noștri din Chișinău, cât și din țară și adăugând elemente noi. Astfel, vom include o sugestie suplimentară pentru consumatorii de energie electrică – să își plătească facturile online, la filialele băncilor sau ale întreprinderii Poșta Moldovei, cu respectarea strictă a măsurilor de siguranță, întrucât este necesar încă să prevenim răspândirea virusului COVID-19 și în același timp să dispunem de suficiente mijloace în sistemul electric, asigurând continuitatea și buna funcționare a sectorului energetic și să revenim la normalitate”, subliniază Jose Luis Gomez Pascual, country manager al Premier Energy în Moldova.

Inițiativa este inspirată din programul Opower din Statele Unite ale Americii.

Această campanie reprezintă o amplificare a unui exercițiu similar efectuat în 2019 de Premier Energy și PNUD Moldova pentru 20 000 de gospodării din Chișinău. Atunci a fost posibilă reducerea consumului de energie cu 2%.

Sursa: www.md.undp.org

O nouă expoziție la muzeul din Călărași. Vedeți cum a evoluat iluminatul

Muzeul de Istorie și Etnografie „Dumitru Scvorțov – Russu” din orașul Călărași a ales în acest an să marcheze într-un mod cu totul inedit Săptămâna Europeană a Energiei Durabile, care se desfășoară în perioada 22 – 26 iunie.

O expoziție intitulată „Evoluția iluminatului de la opaițe, lumânări – până la becul inteligent”, a fost amenajată și poate fi urmărită de ochii curioșilor în cadrul unui tur virtual al muzeului. Potrivit muzeografului Natalia Veleșca, a devenit deja o tradiție ca la muzeu să fie expuse în această perioadă zeci de corpuri de iluminat pe care le deține instituția.

Anul acesta, din cauza condițiilor generate de pandemia cu Covid -19, s-a renunțat la primirea vizitatorilor, însă nu și la ideea de a expune palmaresul impunător de candelabre, candelă, lumânări, dar și alte corpuri de iluminat din secolul IX, precum și sfeșnice, lămpi cu gaz, leduri moderne etc. Astfel, cei de acasă pot lesne intra prin intermediul gadget-urilor în incinta muzeului și face o excursie virtuală a acestei expoziții unicat. Potrivit Nataliei Veleșca, expoziția a ajuns la a treia ediție și de fiecare dată s-a bucurat de succes.

Cele mai vechi două opaițe, dar și câteva candelabre și lumânări datează încă de la începutul secolului trecut și, de departe, sunt cele mai admirate de către vizitatori. Dar nu mai puțin curioase sunt și ledurile inteligente care au fost recent donate cu generozitate de către un agent economic din oraș. Se pare că forma ciudată a acestora, senzorii cu care sunt dotate, dar și alte atribute atrag interesul oaspeților muzeului. Admirabile sunt și unele veioze cu tentă specifică unui eveniment anume, cum ar fi zborul lui Gagarin în cosmos, sau alte culturi specifice perioadei sovietice.

În total expoziția numără aproximativ 50 de exponate, dar potrivit colaboratorilor de aici, în muzeu se găsește un număr aproape dublu de corpuri de iluminat din diferite perioade istorice.

Energia eficientă pare să devină o carte de vizită pentru muzeul din Călărași, pentru că

până la finele acestui an, clădirea muzeului va fi iluminată artistic pe timp de noapte. Acest lucru va fi posibil grație implicării în Proiectul „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor”. Astfel, muzeul va deveni în scurt timp unica instituție din domeniul culturii din oraș care va fi iluminată artistic pe timp de noapte. De aici și intenția de a continua această tradiție și de a oferi spre contemplare cât mai multe obiecte de iluminat interesante și în anii următori.

Săptămâna Europeană a Energiei Durabile este o inițiativă a Comisiei Europene, lansată în 2006, cu scopul de a reuni sute de organizații și persoane din Europa și dincolo de frontierele ei pentru a încuraja schimbul de practici de succes și a inspira noi idei, de a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii Europene cu privire la energie și climă, în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, eficiența energetică și sursele de energie regenerabilă. Republica Moldova, de asemenea, beneficiază de suportul financiar al Uniunii Europene privind infrastructura de eficiență energetică.

Sursa: www.expresul.md

” Vrem să arătăm publicului cum a evoluat lumina în casele oamenilor prin prisma istoriei – de la opaițe, lumânări ce se găseau cândva doar în biserici și casele oamenilor, până la lămpile cu gaz din secolul IX, dar și lumina inteligentă de astăzi.

NATALIA VELEȘCA,
responsabilă de proiect

Convenția Primarilor pentru Climă și Energie oferă autorităților locale oportunități de accesare a finanțărilor pentru proiecte de energie regenerabilă

Uniunea Europeană este un lider în energia regenerabilă, precum și a abordării schimbărilor climatice. Iar pentru a face față provocărilor de mediu și a reduce emisiile de gaze, a fost lansată Convenția Primarilor pentru Climă și Energie, care vine în ajutor Autorităților Publice locale, inclusiv din țara noastră în realizarea proiectelor de dezvoltare durabilă.

„Schimbările climatice oricum vin. Ele se întâmplă și ne vor afecta pe toți sub o formă sau alta și noi de pe acum trebuie să ne gândim cum să ne pregătim de ele, de acum trebuie să luăm măsuri ca să trăim, pe viitor, în niște localități mai bine pregătite. Convenția Primarilor este una din platformele unde puteți beneficia nu doar de suport de consultanță pe domeniul acesta, dar inclusiv de o rețea de contacte prin care puteți să comunicați cu alți semnatori”, spune Victor Parlicov, expert național la Convenția Primarilor pentru Climă și Energie.

„Deci, Consiliul Local confirmă că localitatea aderă la obiectivele Convenției Primarilor și în

special, în prezent asta este reducerea cu 30 la sută emisiilor de CO2 până în anul 2030”, mai adaugă Victor Parlicov.

” Convenția Primarilor este una din platformele unde puteți beneficia nu doar de suport de consultanță pe domeniul acesta, dar inclusiv de o rețea de contacte prin care puteți să comunicați cu alți semnatori.

Orașul Călărași a aderat la Convenția Primarilor în anul 2010, iar până în prezent a beneficiat de un suport semnificativ din partea Uniunii Europene.

„Acest proiect a fost în valoare de 1 milion 250 de mii de euro. În grădinița respectivă folosim trei tipuri de energie: solară, încălzire geotermală și panouri solare. Ne permite să avem economie până la 90 la sută în comparație cu o grădiniță standard”, povestește Ion Olari, primarul orașului Călărași.

Iar astăzi orașul Călărași pregătește un proiect de eficiență energetică de amploare: „Acest proiect are o lungime de 21 km de iluminat stradal modern. Economii vor fi între 40 și 50%”, spune Ion Olari.

Convenția Primarilor privind Clima și Energia a fost lansată în anul 2008 în Comunitatea Europeană și numără șapte mii de funcționari din 57 de țări. Până astăzi, din Republica Moldova au aderat circa 50 de localități.

Sursa: www.tv8.md

Săptămâna Europeană a Energiei Durabile, în Republica Moldova. Cum să citim corect etichetele energetice

Casa noastră este echipată cu diverse produse electrocasnice care ne ajută în viața de zi cu zi. Toate consumă energie electrică. Nu întotdeauna înțelegem ce și cât consumă. Pentru a desluși, a economisi și a plăti mai puțin pentru energia electrică, trebuie să citim etichetele energetice.

Încă din 2014, uscătoarele de rufe, aparatele de climatizare, cuptoarele și hotele de bucătărie, lămpile electrice și a corpurilor de iluminat, mașinile de spălat rufe, mașinile de spălat vase, aparatele frigorifice, aparatele TV, aspiratoare, instalațiile pentru încălzirea apei, instalațiile pentru încălzirea incintelor au etichete energetice. Sunt obligatorii!

Etichetele energetice sunt pe o scară de la A la G, în funcție de consumul lor de energie. Clasa A (verde) fiind cea mai eficientă și clasa G (roșu) cel mai puțin eficientă! În prezent, dat fiind faptul că majoritatea aparatelor electrice de un anumit tip sunt clasa A, au fost adăugate și alte 3 clase: A+, A++ și A+++.

De exemplu, un frigider de clasa A+++ va consuma anual cu cca. 160 kWh/an, în timp ce un frigider de clasa B va consuma cca. 434 kWh/

an. - diferența fiind de aproximativ 274 kWh/an - adică 490 de lei anual economisiți.

Dar tu știi cât plătești în plus pentru consumul aparatelor tale de uz casnic? Încurajează-i și pe ceilalți membri ai comunității din care faci parte să respecte câteva principii simple pentru a economisi energia consumată.

Săptămâna Energiei Durabile a UE (EUSEW), care este și cel mai mare eveniment dedicat energiei regenerabile și utilizării eficiente a energiei în Europa, a revenit pentru a 15-a ediție! Evenimentul s-a desfășurat în perioada 22-26 iunie și i-a provocat pe cetățenii UE să gândească dincolo de criză și să conștientizeze cum consumă energia și de unde pentru regenerarea resurselor.

Sursa: Agenția pentru Eficiență Energetică din Moldova

” Un frigider de clasa A+++ va consuma anual cu cca. 160 kWh/an, în timp ce un frigider de clasa B va consuma cca. 434 kWh/an. - diferența fiind de aproximativ 274 kWh/an - adică 490 de lei anual economisiți.

Feștețița are statut de sat inteligent energetic

Nicolae Tudoreanu,
primarul satului Feștețița

În satul Feștețița din raionul Ștefan Vodă, proiectele de folosire a energiei regenerabile sunt implementate pe bandă rulantă. Localitatea are deja statut de sat inteligent energetic și este un exemplu de bune practici. De aproape o săptămână, localnicii se bucură de iluminat stradal inteligent. Urmează să fie creat și un parc cu panouri fotovoltaice, dar și patru cazangerii ce vor funcționa pe bază de biomasă. În săptămâna europeană a energiei regenerabile, în Feștețița s-au organizat mai multe evenimente.

Aflat la o distanță de aproape o sută de kilometri de Chișinău, satul Feștețița se poate lăuda cu o serie de proiecte bazate pe energia regenerabilă. Totul a început acum șapte ani, la inițiativa primarului Nicolae Tudoreanu. El și-a propus să reducă cheltuielile și să protejeze mediul de emisiile de CO2.

O parte dintre localnici se pot bucura de lumină obținută prin metode noi de eficiență energetică. Și este doar o primă etapă, pentru că în total vor fi construiți 12 kilometri de rețea de iluminat stradal inteligent. O astfel de tehnologie inteligentă, în combinație cu lămpile de tip LED, eficiente energetic, permit economisirea de cel puțin 30% din electricitate. Noul sistem de iluminat stradal permite dirijarea și controlul la distanță.

Parcul este atracția localității. În săptămâna europeană a energiei regenerabile, copii au organizat zilnic evenimente dedicate naturii.

Un alt succes cu care se poate lăuda satul Feștețița este termoizolarea gimnaziului. Clădirea a fost construită la sfârșitul anilor 70 și avea un sistem învechit de încălzire. O mare parte din căldură era irosită iar elevii erau nevoiți să îndure frigul. La începutul anului, totul s-a schimbat radical, iar economiile s-au văzut în facturile la energie.

Și la grădinița din sat lucrurile s-au schimbat mult în bine pentru cei 260 de copii. Acest lucru a fost posibil în 2016 datorită investițiilor de două milioane de lei făcute de Guvernul României.

Până la sfârșitul anului, la grădiniță, gimnaziu, primărie și la Casa de Cultură vor fi instalate cazane pe bază de biomasă.

Primarul localității s-a lăudat și cu viitorul parc de panouri fotovoltaice care va aduce venituri anuale de peste 700 de mii de lei. Acum locul unde a fost cândva gunoiștea satului va produce bani. Energia solară va fi transformată în energie electrică și va fi vândută unui furnizor.

Ideile de dezvoltare a localității sunt inspirate din proiectele deja aplicate în România. Satul Feștețița are semnat un acord de cooperare cu primăria Poiana Stampei, din județul Suceava. Crearea centrului de excelență pentru folosirea și producerea energiei regenerabile urmează să fie gata până la sfârșitul acestui an pentru bunăstarea celor trei mii de locuitori ai satului Feștețița.

Sursa: TVR Moldova

CE TREBUIE SĂ ȘTIE CETĂȚENII PENTRU A ECONOMISI ENERGIA ELECTRICĂ?

Costurile pentru energia consumată reprezintă o povară grea pentru majoritatea populației din Republica Moldova. Chiar dacă măsurile de eficiență energetică sunt percepute ca măsuri tehnice, economii importante de energie pot fi obținute doar printr-o evidență eficientă privind utilizarea și consumul energetic, fapt ce va permite, în primul rând, **eliminarea consumului inutil de energie. Implementarea măsurilor de eficiență energetică necesită, de cele mai multe ori, investiții care pot fi clasate în mici, medii și mari. O abordare durabilă în ceea ce privește măsurile de eficientizare a consumului de energie, în gospodăriile casnice, este implementarea măsurilor care nu necesită investiții sau necesită investiții mici. Pentru o informare generică referitor la **măsurile de eficientizare a consumului de energie electrică** în sistemele de iluminat, sunt prezentate mai jos **soluții ce și-au demonstrat aplicabilitatea în gospodăriile casnice**.**

✱ Utilizarea lămpilor eficiente

Aceasta este una din măsurile cele mai populare care poate fi simplu realizată. În prezent, există diverse tipuri de becuri care consumă energie electrică cu până la 90% mai puțin decât becurile incandescente clasice. Ținând cont de diversitatea de lămpi și gama variată de prețuri, se recomandă efectuarea unor calcule elementare înainte de a alege becul potrivit. Elementele principale asupra cărora trebuie de atras atenția sunt indicatorii de calitate solicitați și numărul anual de ore de funcționare. Printr-o analiză comparativă a diferitor scenarii, este exclusă situația în care se investește într-un bec foarte eficient la preț înalt, însă datorită numărului redus de ore privind funcționalitatea acestuia, investiția nu se recuperează niciodată. În acest caz, se va alege soluția mediativă între preț

și costuri pentru energia consumată pe parcursul duratei de viață a becului. Cele mai accesibile lămpi, eficiente energetic, sunt lămpile fluorescente compacte care se caracterizează printr-un consum de energie mai mic cu până la 80% și o durată de viață mai mare, de aproximativ opt ori, în comparație cu lămpile incandescente clasice. Noile tehnologii LED de iluminare sunt, la moment, cele mai eficiente. Acestea ating un consum de până la 95% și o durată de viață de până la 100 ori mai mare comparativ cu cele incandescente. Se recomandă procurarea becurilor din magazinele specializate pentru care se poate obține și o garanție. Chiar dacă prețul lămpilor la magazin vor fi puțin mai mari decât la piață, va exista garanția că acestea sunt calitative și corespund normelor de securitate.

• Utilizarea senzorilor de mișcare

Există multe spații care necesită o iluminare ocazională sau de scurtă durată. Utilizarea senzorilor de mișcare care în baza unor proprietăți fizice, de tipul temperaturii corpului uman sau mișcarea acestuia, generează un semnal electric care provoacă conectarea sursei de iluminat, reprezintă o soluție destul de confortabilă ce permite economisirea energiei. Iluminatul cu senzori de mișcare este o tehnologie relativ nouă. Pentru iluminatul cu senzori se utilizează senzor de mișcare infraroșu pasiv sau

senzor de mișcare radar. Senzorii de mișcare cu infraroșu se utilizează pentru iluminatul exterior fiind mai puțin sensibili la mișcările, cum ar fi cele, ale animalelor mici. Senzorii de mișcare radar, de înaltă frecvență, își găsesc întrebuințarea în iluminatul interior, lumina aprinzându-se la orice mișcare care se află în raza de acțiune a senzorului. Senzorii radar se activează nu numai la mișcările omului ci și la mișcările obiectelor cum ar fi ieșirea din imprimantă a unei coli de hârtie sau adierea vântului.

🔍 Etichetarea energetică

Etichetarea energetică are drept scop informarea consumatorilor, despre clasa de eficiență energetică a produselor electrocasnice, prin intermediul etichetei energetice. Uniunea Europeană a introdus o schemă de etichetare bazată pe indicele „de eficiență energetică”, rezultat din raportarea consumului de energie al produsului la impactul ener-

getic pasibil etichetării la consumul mediu de energie al modelului European. Clasa energetică, căreia i se atribuie un produs, este determinată de valoarea indicelui de eficiență energetică. Activitatea de etichetare energetică în Republica Moldova este reglementată prin Legea nr. 44 din 27.03.2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic.

🏠 Aplicarea tarifului zonal diferențiat în funcție de orele de consum

Tariful diferențiat în funcție de orele de consum este o practică internațională prin care se urmărește echilibrarea volumului de energie electrică consumată pe parcursul unei zile, adică micșorarea diferenței dintre cantitatea minimă (noaptea) și cea maximă (ziua) înregistrată pe parcursul unei zile (24 de ore). Pentru consumatorii casnici care dispun de echipament de măsurare corespunzător, plata pentru consumul energiei electrice, în orele de noapte (de la 22:00 până la 6:00), se face în baza coeficientului 0,6 de la tariful stabilit. Această soluție este, mai puțin, o măsură de eficiență energetică întrucât efectul are o legătură

indirectă cu consumul, iar rezultatul final este o reducere a cheltuielilor pentru energia electrică nu și a consumului. Aplicabilitatea acestei măsuri, în Republica Moldova, este condiționată de faptul dacă contractele de procurare a energiei electrice semnate de furnizor și, respectiv, contractul dintre furnizor și consumatorul final includ asemenea clauze. Soluția respectivă este potrivită pentru autoritățile publice locale care întrețin un sistem de iluminare publică stradală. Aplicarea tarifului diferențiat în cazul acestora ar oferi economii importante de bani pentru bugetul local.

Sursa: Ghid practic privind iluminatul stradal în zonele rurale ale Moldovei, IDIS „Viitorul”

CARE SUNT LECȚIILE ÎNVĂȚATE PRIVIND MODERNIZAREA SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC?

Modernizarea sistemului de iluminat public, în conformitate cu concepțiile și standardele Uniunii Europene, asigură creșterea eficienței energetice cu 50-70% comparativ cu situația actuală în domeniu.

Conform legislației în vigoare, autoritățile publice locale sunt obligate să asigure funcționarea eficientă a sistemului de iluminat public în condiții de eficiență energetică și în corespundere cu normele și standardele Uniunii Europene. **DIN ACEST CONSIDERENT,**

SE RECOMANDĂ:

- ✓ **ELABORAREA UNEI STRATEGII**, la nivel local, privind eficientizarea iluminatului public, atragerea investițiilor în domeniu și dezvoltarea parteneriatelor publice-private.
- ✓ **EFFECTUAREA ANALIZEI TEHNICO-ECONOMICE** a sistemului actual de iluminat public, inclusiv stradal, privind volumul investițiilor necesare pentru modernizare și identificarea formelor optime de prestare a serviciului respectiv în condiții de asigurare a eficienței energetice maxime.
- ✓ **ELABORAREA UNUI DOCUMENT DE POLITICI PUBLICE**, la nivel local, privind modernizarea sistemului de iluminat public, în conformitate cu planul urbanistic a localității, fiind axat pe două aspecte:
 - ✓ **proiectarea în ansamblu** a sistemului de iluminat public în orașe, sate, în concordanță cu normele și standardele Uniunii Europene;
 - ✓ **proiectarea pe etape** (ținând cont de timp și spațiu) a sistemului de iluminat public în funcție de resursele financiare disponibile în bugetul comunității și investițiile atrase.
- ✓ **REVIZUIREA POLITICII TARIFARE**, la nivel național, cu implicarea și contribuția APL-urilor de nivelul I și nivelul II. Consiliile raionale și locale, cu concursul experților în domeniu, pot propune, în baza experienței internaționale privind iluminatul public, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, revederea politicii tarifare la energia electrică prin introducerea tarifului special pentru perioade prestabilite (vara/iarna ori/și ziua/noaptea) privind alimentarea cu energie electrică a sistemelor de iluminat stradal.
- ✓ **UTILIZAREA STANDELELOR ȘI NORMELOR EUROPENE**, în scopul iluminării parțiale a căilor de trafic, prin utilizarea luminii panourilor publicitare; iluminarea de noapte a vitrajelor centrelor comerciale, oficiilor; controlul poziționării panourilor luminescente publicitare în raport cu traficul rutier (diminuând, astfel, efectul de orbire și evitarea distragerii atenției participanților la trafic) și armonizării culorilor reclamelor luminescente cu cele utilizate pentru iluminatul public.
- ✓ **MODERNIZAREA ȘI AJUSTAREA REGULAMENTELOR ȘI INSTRUCȚIUNILOR** privind proiectarea, montarea, exploatarea și întreținerea sistemului de iluminat public.
- ✓ **ELABORAREA UNUI ACT NORMATIV ORI PROMOVAREA UNUI PROIECT DE LEGE**, cu privire la serviciul de iluminat public, racordat la Directivele Comunității Europene.

Sursa: Ghid practic privind iluminatul stradal în zonele rurale ale Moldovei, IDIS „Viitorul”

